tében, Japán bizonyos megnyugvással láthat hozzá magasröptü keletázsiai terveinek a megvalósításához. Harc nélkül érheti-e el Japán a célját, annak nemsokára el kell dőlnie — *Washingtonban. Az angol, francia és orosz befolyásnak azonban máris beffellegzett Chinában.*

Ausztria-Magyarország.

— A Berliner Tageblatt vezércikke. —

E cimen D. *Traub*, a porosz képviselőház tagja a *Berliner Tageblatt* legujabb számában vezércikket irt, melynek a leforditását cime eléggé indokolja.

Kétszer nyilt alkalmam, hogy ezekben a háborus időkben Ausztria-Magyarországba mehessek és néhány helyen beszélhessek. Az elő alkalommal meglátogattam *Bécset, Budapestet, Zágrábot*, a másodikkal a két fővároson kivül *Meránt*. Itt nem azt a szeretetreméltó vendégszeretetet akarom kiemelni, a mellyel mint birodalmi németet mindenütt fogadtak. Itt csak néhány erős benyomást akarok hangsulyozni, még annak a veszélyével is, hogy nagyon általánosaknak tetszenek. De nagy szükségét látjuk annak, hogy kibeszéljük magunkat.

A német nép között átlag kevés pontosat tudnak Ausztria-Magyarország politikai, szellemi és közgazdasági viszonyairól. Bizonyosan van köztük egynéhány, aki az ezen országokon belüli különböző áramlatokat jól ismeri. Ipari és kereskedelmi köreink alaposan körülnéztek ott. Nekünk, németeknek, büszkeségünk, hogy ott mindenfelé találkozunk technikai erőnk nyomaival. A kormánynak is van állandó értesültsége a *Duna* és *Száva, Tisza* és *Dráva*-menti különböző országoknak főleg gazdasági hatásairól, de az *átlagosan müvelt közönségünk ijesztően keveset tud* szövetségesei államainak gazdasági és szellemi viszonyairól. Az Ausztriában élő németek többet tudnak a birodalmi német fejlődésről, mint mi az ő sorsukról. Ennek bizonyosan meg van az oka a viszonyokban. A mi birodalmi német fejlődésünk egységes, látható és körvonalazott. Aki Ausztria-Magyarország belpolitikai viszonyaiba bele akar hatolni, és az ottani nemzetiségekről és megegyezéseikről tiszta képet nyerni, abban meg kell hogy legyen ehhez a megfelelő jóakarat. Ép alkotmányszerkezetük az, ami rendkivül megnehezíti a megértést. Helytelen eljárás azonban, ha az ember az itéletalkotásban kényelemkereső és rámutat ezen államok életében előfordult egyáltalán nem épületes parlamentáris jelenségekre, hogy megmeneküljön attól a kötelességtől, hogy az ottani eseményekkel komolyan foglalkozzék.

Ma jobban igazolt, mint bármikor *Palacky* azon mondása, „hogy Ausztriát külön fel kellene találni, ha nem volna már meg". Beigazolódott az is, „hogy Franciaország nem gondol Vogézekre és Anglia a Balkánra anélkül, hogy Ausztria-Magyorországot ne venné számitásba." Azért egyszerüen kötelességünk, hogy a legtágabb körök figyelmét ráirányitsuk az osztrák-magyar birodalom alapjaira és fejlődési céljaira és hogy járatosokká legyünk azokban a kérdésekben, amelyek ott a lelkeket foglalkoztatják. Ezt nemcsak a szövetségesünk, hanem az önmagunk kedvéért kell megtennünk. Nem azokról az érdekelt körökről beszélek, amelyek saját érdekükben már korábban elvégezték ezt a munkát. De beszélek népünk müvelt köreinek erről való átlagos tudásáról. Amikor eszembe jut, hogy valamivel a háboru kitörése előtt német—orosz társaság alakult *Oroszország* tanulmányozására, hogy a *német—török* egyesület milyen buzgalommal követi távoli, pompás céljait, szinte arra kell gondolnia az embernek, hogy olyan társaságot alapitson, amely Németországot Magyarországgal közelebbi érintkezésbe hozza. A politikai szövetségi viszony a mértékadó köröket már ugyis a legszorosabb érintkezésbe hozta egymással. De arról nem beszélek, hanem az általános, ismeretgazdag részvételnek a hiányáról Ausztria-Magyorország politikai sorsát és jövőbeni politikai kérdéseit illetően, a mely müvelt világunk köreiben észlelhető. Pillanat alatt keletkezett itéletek csak árthatnak. Ép azért a két ország közti eszmecserét kivánjuk. Nagyon kivánatos volna, hogyha *szónokok szabályszerü kicserélése által* itt is, ott is, személyes szálak fonódnának, hogy az a kölcsönös megismerésre, az egymás iránti kölcsönös érdeklődésre vezessen. Ez talán mindkét résznek a javára volna. Csak a kik egymást ismerik, érthetik meg egymást jól és csak azok támogathatják és segithetik egymást a kellő helyen.

Igen széles német körökben megszokták, hogy Budapestet Bécsen keresztül lássák. Magától értetődik, hogy Bécs hozzánk közelebb áll, mint Budapest. Egész történelmünk és érzésvilágunk *Bécs* és *Brünn, Grác, Prága, Innsbruck* harcaihoz és szenvedéseihez füz bennünket és a német történelemnek nagy részét kellene keresztül huznunk, ha ezeknél a neveknél nem csendülne fel tisztább hang a fülünkben és szivünkben, mint mikor magyar városok és magyar falvak elnevezéseit halljuk. *És gondoljunk magyarországi német testvéreink sok meleg kivánságára és jogos követelésére* és ez lakosságunk széles körben való teljes tudatlanságának a jele, milyen kevéssé vannak ottani német fajtestvéreink nagy számáról tájékoztatva. (Ez a legnagyobb érv *Traub* terve mellett. Mert ha a németek alaposan volnának tájékotatva azon viszonyokról, amelyek között a magyarországi németek élnek, nem irhatna azok jogos követeléséről, mikor nálunk, Magyarországon az igazán ideális jogegyenlőség elve uralkodik. A szerkesztő.)

De hagyjuk a multat. A mára vonatkozóan kétféle dolog jöhet tekintetbe, amelynek a német tudatban erősen kell meggyökeresznie: *az öröm azon szilárd és határozott, hazafias magatartás fölött, amelyet Budapest és a magyar állam ép ebben a háboruban kezdeitől fogva tanusitott.* Ez azonban nem azt jelenti, hogy a *vörös ördögök tettei* miatt megfeledkezünk a *tiroli császárvadászok* és a *bécsi deutschmeisterek* teljesitményeiről. Itt nem az egyesek derekasságának az összehasonlitásáról van szó. *Nekünk, birodalmi németeknek csak azt kell tudnunk, micsoda erős háborus lelkesedés uralkodik Budapesten. Igazságtalan dolog volna, ha ezt mint magától értetődőt egy kegyes kézlegyintéssel elintéznők. Ráadásul azt kell vennünk, hogy a magyar ott az egyetlen törzs a német mellett, amelynek az ereiben nem csörgedezik szláv vér. Igy ott megmarad védőbástyának nagy veszélyekkel szemben. A mi a magyar néptörzset mindenha kitüntette, az a megrendíthetetlen önbizalom, rendkivüli kedvtelés a politikában és a kimondott nemzeti érzés.* Ezek ma oly értékes tulajdonságok, hogy csak örülni lehet nekik. Mi nem adunk most le itt itéletet a multról, de *sokat remélünk a jövőtől. Ép azért jogosnak tartjuk, hogy szemünket mindig mind a két városra szegezzük: Bécsre és Budapestre.*

— —

A román határon.

Brassó, február 28.

(Kiküldött munkatársunktól.) Románia politikai magatartásának megváltoztatásával, nem járt együtt mindjárt az erdélyi románság viselkedésének is megváltozása. Az erdélyi románságba, főleg a brassói román lakossága, hosszu évek során a *bukaresti lelketlen agitátorok* annyira belenevelték az elégedetlenség szellemét, hogy nagy idő kell ahoz, amig ezek harmoniába kerülnek a magyarsággal, annak ellenére, hogy Románia létérdeke végleg a közép-hatalmakhoz füzödik. Épen ezért érdekes helyzet állott elő a legutóbbi hetekben és a hivatalos Románia barátságának megnyilvánulása biztató szimptomákat kelt általában.

Miután nyilvánvalóvá lett, hogy Oroszország nem képes fenyegetéseit beváltani Romániával szemben és erőszakos viselkedése csak reakciót keltett, *azok a politikai tényezők kerültek hatalomra Bukarestben, amelyek mindig ellenségei voltak a russzofil akciónak.* Rövid, néhány nap alatt, egyszerre hallatlan népszerüségre jutott ismét *Carp* Péter, volt miniszterelnök, a monarchia leglelkesebb hive és csatlakozott hozzá Marghiloman is, aki addig a két párt között, a feltétlen semlegességet hangoztatta. Ez a két tekintélyes politikus gyorsan neki látott, hogy a monarchia és Románia között már majdnem felbomlott jóviszonyt helyre állitsa. És ebben segédkeztek nekik mindazok az intelligensebb elemek, amelyek az ország boldogulását mindig a mellettünk való kitartásban látták.

A megváltozott Románia első jelensége az volt, hogy *a kereskedelmet ujból nagy lendülettel inditotta meg velünk.* Magam számtalan romániai vaggont láttam különböző állomásokon, *amelyek mind tele voltak importált árukkal.* És nemcsak gabonát és nyersterményeket küldenek a monarchiába, hanem feldolgozott kereskedelmi és ipari cikkek is nagy mennyiségben érkeznek.

A másik érdekes jelenség az, hogy *sokan jönnek át Romániából látogatóba Magyarországra.* Különösen Brassóba, a határmenti román falvakból *egész vendégsereg érkezik minden szombaton.* Meglátogatják a rokonságot, elvégzik a bevásárlásokat és hétfőn visszautaznak. De gyakran *Bukarestből* is jönnek át vendégek, főleg nők. Ezeket részint a kiváncsiság hozza, részint egy kis „külföldet" akarnak látni, részint passzióból utazgatnak. A nők megbámultatni akarják magukat. Igen elegánsan öltözködnek, a legutolsó párisi divat szerint; egész nap a cukrászdákban ülnek és a főutcán sétálnak.

A brassói románság azonban most sem mutat tulságosan barátságos képet. A magyarsággal nem igen érintkeznek és továbbra is csak azokra a nyilvános helyekre járnak, amelyek mindig ekszponált román helyiségek voltak. Nagy román érzelmüknek külsőleg annyiban adnak kifejezést, hogy *román nemzeti sipkát* viselnek, amely esztétikailag is elég visszataszitó jelenség, mert izléstelenebb alkotmányt, fejfedőnek alkalmazva, még soha nem láttam.

— *h. i.* —

IRÓGÉPEK
javitását és jókarban tartását jutányosan elvállaljuk. ◆ Carbon-papirok, irógép-szallagok legolcsóbb beszerzése.
◆◆ Smith-Yost irógép képviselet. ◆◆
KELEMEN
SZEGEDEN, és Társa Oroszlán-u.
TELEFON 13-22
TELEFON 13-22